

Ран Босилек

Патиланско царство

Денят на патиланците

Драги ми Смахурко,
От черква се върна баба
Цоцолана. Моята дружина
пред нея застана.

– Какво ново, бабо?
– Деня на детето днес
цял свят празнува. Навсякъ-
де днеска децата царуват!

Днеска няма глъчка! Днеска всичко може!

– Ех, игра ще падне! – обади се Мика. – Патилански празник днес е, то се вика. Чухте ли, другари! И за нашто царство днес чашът удари!

– Зарадва ни днеска баба Цоцолана! – провикна се Дана. – Дано така бъде, както пред нас рече!

А Ганчо отсече:

– Днескашният празник за чудо и приказ нека да остане! Казвай що да правим, бате Патилане!

Аз тозчас измислих. От чичо Захари измолих за малко сивото магаре. Впрегнах го в колата, покачих децата. Бързо го подкарах и викнах високо:

– Хайде, дий, мой Сивчо! В полето, в гората! Да си отиграем, както ний си знаем! С цветя да напълним догоре колата, с цветя да накичим из града децата!

Докато излезем в улиците крайни, тръгнаха с колата много патиланци, знайни и незнайни.

Стигнахме в полето. Влязохме в гората. Тичахме, играхме. Смахме се, крещяхме. И цветя набрахме. Помниче и здравец, момини сълзици, синчец и иглика – късахме и с радост пълнехме колата. И венци овихме, глави патилански със цветя покрихме. А едно момиче със божур челото на Сивчо накичи.

– Браво, патиланке! – провикна се Данчо. – Добре, че се сети. Скоро цветя дайте! Венци изплетете! Като млада булка Сивчо украсете!

И доде издума, Сивчо се превърна на цветно магаре.

– Да вървим, другари! – викнах и подкарах към града колата.

Поехме със песни по главната улица и отвед събрахме из града децата. Наизлезе вънка мало и голямо. Ний кичехме всички със синчец и здравец, с помниче, с иглика. И още по-гърмка песен се понася. И Сивчо се трогва, отваря гърлище, почва да приглася.

Пред къщи ни среща баба Цоцолана.

– А, бре, Патилане! – извика засмяна. – Откъде намери толкоз дечурлига, че не ми ли стига твоята дружина!

– Жива да си, бабо! Радвай се и смей се! И от всички баби най-много гордей се! Патиланска баба! Така ти се пада! Сред тия юнаци вечно ще си млада! Ура! Да живее баба Цоцолана! Ура, да живеят смехът и игрите! Като днес да бъдат всички дни честити!

И на ръце взехме баба Цоцолана, с цветя я покрихме. И пак смях и песни, пак игри чудесни...

Тъй весело мина денят патилански, драги ми Смехурко!

Поздрав най-сърдечен!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

Постноядка

Драги ми Смехурко,
Съседката Станка е вегетарианка. Месо не опитва. Яде зеленчуци като Дългобрадко. (Така се нарича бабиният козльо. Ти нали го знаеш?) Затуй аз ѝ викам стрина Постноядка. Тя на мойта баба по цял ден говори. Иска

тя и нея постница да стори.

– Какво още чакаш, мари Цоцолано? Изхвърли месото и от твоята къща! Постното започвай, докато е рано! После ще се кашеш, ала се не връща. Ако не престанеш с месо да се храниш, тройно по-дебела от сега ще станеш! Но ако захванеш да ядеш коприва и да сърбаш често спаначна чорбича, вярвай ми, ще бъдеш пъргава и стройна кат млада козица!

Много се не чуди баба Цоцолана. Постноядка стана. За наш Дебеланко и за Котаранчо тежка скръб настана. Ала козльо бабин навири рогата и още по-гордо заклати брадата. Радост залюля го, че баба ще дъвче трева като него.

Веднъж рано стана баба Цоцолана. Събуди и мене:

– Ставай, Патилане! Стига ти лежане! Днеска никой вкъщи няма да остане. Събуди децата! Ще отидем всички оттатък реката. Там покрай гората ще берем коприва.

– Бива, бабо, бива! – рекох аз и скочих. Мойте патиланци веднага събудих. И те долетяха. Кошниците взеха, лудо закрещяха:

– Бабо, да си жива! Ще играем юнашки! И ще ти наскубем три коша коприва!

И тръгнахме всички, весели, честити. Тичахме, крещяхме. Гонихме врабците. Минахме реката. Стигнахме гората. И взехме да скубем в кошници коприва...

Баба се прозяна, поседна и рече:

– Бре, какво започна да ми се доспива? Уж не е далече. А докато дойдем, слънцето припече. И сега по-трудно се пристъпва

вече... Слушай, патилане! Доведи децата, да си поотдъхнем тука на тревата!

– Отдъхни ти, бабо! – викнаха децата. – Весел патиланец умора не знае! А пък таз поляна само виж каква е! Три дни да я гледаш – да се не нагледаш! Девет дни да тичаш, да се не натичаш! Ние ще играем... Ще берем коприва. При теб ще я носим. Нали така бива?

– Както ви се иска, така направете. Повече коприва само наберете. Кошниците двете тука напълнете!

И пак се прозяна баба Цоцолана. Дрямка я обори. И тя неусетно очи си затвори. Ние засновахме надолу-нагоре. Две кошници пълни коприва набрахме. И край баба близо пак се заиграхме.

В туй време козелът пристигна от къщи. Врещи от далече и се люто мръщи. Сърди се, задето сме дошли без него.

Той стигна до баба. Кошниците зърна. Доде го погледнем, и двете обърна. Лицето на баба обсипа с коприва.

Дигна ръце мигом баба Цоцолана, лицето си хвана. Скочи, ахна, викна, да тропа захвана. После се затича. Тясна ѝ се стори ширната поляна!

Козелът избяга. Ний зад храст се скрихме. После се свързахме. Намокрихме кърпи. Втурнахме се всички:

– Бабо, на студенко!

– Ето мокра кърпа. Сложи на лицето!

– На ти още, бабо! Сложи на ръцете!

– Олеле, лицето! Я го погледнете! Колко е червено! Колко е подуто!

Ех, че като викна баба Цоцолана:

– Червено! Подуто! Чакай да ви кажа, дяволи проклети!

И тя цапна, пухна, повтори, потрети – станахме червени и ний като нея. И никой да гъкне вече не посмея.

Като ни натупа, болката ѝ сякаш по-търпима стана. И викна тогава баба Цоцолана:

– Кошниците двете до стрък изпразнете! Всичката коприва тука оставете!

Кошниците празни ние в ръце взехме. И назад към къщи безславно поехме. Баба Цоцолана с чадъра прикри се. Но, не щеш ли, тъкмо пред нашата порта стрина Постноядка пред нея яви се.

– Мари Цоцолано, на какво приличаш! Кажу, какво стана?

Ех, че като пламна баба Цоцолана:

– На какво приличам! Пък смейш да приказваш! Махай се оттука! Ащо ща дебела като слон да стана, постна храна вече няма да похвана!...

Че така, Смехурко. Баба Цоцолана за ден и до пладне постноядка стана. И по този случай позачерви малко черните ни кожи. Но без туй не може. Де щяхме да помним, че лекари бяхме... Така или шнак, но пак се насмяхме.

Поздрав най-сърдечен от мен и от моите славни патиланци!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

ОХЛЮВИ

Драги ми Смехурко,
Баба Цоцолана охлюви
донесе и викна от прага:

– Патилане, де си! Тен-
джера дай скоро! Ама по-
дълбока! Да захлупим в нея
тая жива стока! Утре ще ги
сготвя. С охлюви и винце
първи май се среща, за сила

и здраве. За неща такива баба ти се сеща. Знае що да прави!

Тенджера донесох и на баба рекох:

– Ето и захлупка. Но щом ги захлупиш, остави им барем една
малка дупка. Светлинка да влиза. Че нали и те са животинки
божи!

– Ти не знайш! Не може! Дяволи рогати са тез животини.
Тъй да ги оставиш, час няма да мине, ще плъзнат из къщи – три
дни ще ги сбиращ! Ти навред се месиш, но малко разбираш!

В туй време дойдоха моите патиланци. Лудо закрещяха:

– Я! Охлюви! Аха-а!

– Бабо, да си жива!

– Де ги взе такива?

– Колко са големи!

– Дай да ги пасеме! Пак ще ти ги върнем живи-здрави
вкъщи.

Баба се намръщи:

– Я си поснишете малко гласовете! Я си приберете до един
ръцете! Нали знаете, че врява никак не понасям. Бой не си просе-
те! Охлювите вътре ще стоят при мене. Аз ще дремна малко. Вие
вън играйте, ала не крещете!

Както баба рече, така и направи. Охлювите вътре с тендже-
рата внесе. Добре ги захлупи. Досами леглото долу ги постави.
Нещо поизмърка. Прозина се, легна и силно захърка.

Вън се заиграха моите патиланци. Аз на пръсти влязох в ба-
бината стая. Как така ще трая! Тя си хърка сладко, а тез

животинки натикала в мрака! И аз поотместих мъничко капака. Па тихо на пръсти излюзох на двора и там се олисах с моите славни хора.

Колко сме играли, не мога ти каза. Но по едно време вик страшен нададе баба Цоцолана: „Олеле, умирам! Тичай, Патилане! Тичай, че душичка в мене не остана!“

Аз се втурнах вътре да видя що стана. Баба Цоцолана с охлюви покрита! И ръце размахва, и вика, и рита: „Помощ, Патилане! Помощ, бабин сине! Много се уплаших. Няма да ми мине! Изхвърли навънка тез страшни гадини!“

– Успокой се, бабо! Елате, момчета!

Мойте патиланци тозчас дотърчаха. Охлювите сбраха, цял ден с тях играха и много се смяха.

Скоро се привдигна баба Цоцолана, ала оттогава охлюв не похвана.

Нека се запомни, драги ми Смахурко, че по тоя случай твоят Патиланчо нетупан остана.

Поздрав най-сърдечен!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

Патиланска мода

Драги ми Смехурко,
 Да ти се похвалия. Нов
 знаят знаят, със машинка
 стрижа. Никак се не мая. До-
 като си баба шапката премери,
 аз остригах моите славни
 патиланци и черното яре на
 съседа Байо. Ти ще се почудиш,
 как съм се научил и,
 главно, машинка отде съм
 получил. Свидливичка пада

баба Цоцолана. Тя веднъж ми рече: „Ти няма да ходиш в бръснарница вече, бръснар да те стриже! Много скъпо струва. Машинка ще купя. Аз бръснар ще стана.“ – И каквото каза, тозчас го направи баба Цоцолана. Тя мене острига. А мойта ръчица, щом машинка хвана, неостриган косъм нийде не остана.

Един път дойдоха бабините внучки, Гана, Дана, Мика. Те и трите бяха с плетени косички. Най-малката още от прага завика:

– Бабо, бабо, знайш ли? Ще станем момчета! Днес ще ни острижат. Ще идем и трите.

– Къде? – пита баба.

– При бръснаря Яне.

– Туй няма да стане! Къде ще вървите? На нашта машинка трябва да извадим по-скоро парите! Почвай, Патилане!

– Не, не шем! Не може!

– Нас ще ни острижат „а ла гарсон“, бабо. Патилан не знае! (а ла гарсон значи, драги ми Смехурко, когато бръснарят някое момиче като момче залиже).

Но баба им викна:

– Вие какво знайте? От бръснар по-харно мой Патилан стриже! Хайде, Патилане!

И дорде усетят бабините внучки, до кожа им смъкнах меките косички. Патиланци същи и трите направих. Те една на друга взеха да се смеят. Пък аз се изпъчих и гордо добавих:

– Тъй, а, патиланки? Патилан не знае! „А ла гарсон“ що е при моята мода! Отсега нататък тя света ще смае! Навред ще се пръсне и вечно ще трае! Моми, момци, булки – всичките ще казват: „Я ме острижете а ла Патиланчо!“ И моето име вред ще се прослави!

– Стига, Патилане! Стига с твоята мода, че смях ни задави!

Не се мина дълго, друго чудо стана. Ти нали си знаеш баба Цоцолана? За младост и хубост душата си дава. Веднъж, без да искам, чух я да си казва: „С рязана косица човек по-млад става. Аз ще си я рязна, ала тая пуста съседка омразна, дето не помине, там няма да каже. Па нека си казва. Днес стригани ходят и по-стари даже. Но все пак не смея. Ех, да има някой, както съм заспала, тъй да ми я резне! Нека да се чуди който ще тогава!“

„Става, бабо става“ – аз на ум си казах и още следобед своето изкуство пред баба показах.

Легна да подреме баба Цоцолана. Със коса си легна, а без коса стана. Ала не посмея майстор Патиланчо своята нова мода точно да приложи, защото си зная, драги ми Смахурко, баба Цоцолана как ще ме наложи. И аз я подстригах ни тъй, нито инак. Казано купешко, а ла таралежко.

Но доволна беше баба Цоцолана, че както кроеше, тъкмо така стана.

Хайде стига вече. Поздрав най-сърдечен от мен и от моите славни патиланки!

Твой приятел вечен:
Весел Патиланчо

Болен

Драги ми Смехурко,
Болен бях. Оздравях. И
сега ти пиша, какво си пре-
теглих от новата болест.

Аз откак се помня, мно-
го съм лудувал, много съм
си патил, но досега нивга не
бях боледувал. Не знаех, о,
братко, че здравето било тъй
мило и сладко.

Съвсем ненадейно тая пуста болест на легло ме сложи. Упла-
ши се много баба Цоцолана.

– Инфлуенца, Боже! Оле, Патилане! Стана тя що стана! И
мене ще хване! Че какво ще правим, ако легнем двама!

– Не плаши се, бабо! Моята дружина не ще ни остави.

И много не мина, при мене пристигна патиланчо Данчо.
Щом ме зърна, викна:

– Бате Патилане, какво чудо стана? Сред бял ден си легнал!
И защо тъй гледа баба Цоцолана? Какво страшно има?

– Нищо, Данчо, нищо. Тая нова болест и мене събори.

Данчо отговори:

– Новата ли болест? Недей се страхува! Ще доведе татко.
Той нали е доктор, лесно я лекува.

И Данчо изскочи. След малко пристигна Данчовият татко.
Щом влезе, и рече:

– Де го да го видя тоя Патиланчо – прочутият бате на нашия
Данчо.

И той ме прегледа, лекарства написа и на баба рече:

– Нищо страшно няма. По три жълти праха всеки ден ще взе-
ма. Ще прави гаргара. И в носа му капки начесто ще капваш. Па и
ти си капвай и прави гаргара, за да се предпазиш, макар да си ста-
ра. Но най-важно, гледай строго да го пазиш – три дни да не ста-
ва. И цяла неделя навън да не мърда. С никакви другари да не по-
играва. Че таз нова болест лесно се предава.

Това като рече, вярвай ми, Смехурко, сякаш с остро ножче на две ме пресече. Да лежа три дена и цяла неделя другар да не видя! Каж ми, как може сърце патиланско това да изтрае!

Но докторът никак не иска да знае! Спокойно излезе.

Лекарствата купи баба Цоцолана. И моята мъка отсега настана. Прахове горчиви, капки и гаргари и далеч от мили и верни другари!...

Но моят Татунчо, котаракът славен, утеха ми беше. Мъркаше ми сладко, до мене седеше. Бабин Дебеланко, и той ме тешеше. Гледаше ме жално, тихичнко скимтеше. Искаше да каже:

– Не си ти за болест, весел Патилане. Ти скоро ще станеш, и твоето царство тук пак ще настане.

И баба към мене много добра беше. С моите лекарства и тя се цереше.

Една сутрин рано тя сам ме остави. Погледнах کوتака, после Дебеланко и на ум си рекох: „Ще им дам лекарства, и новата болест няма да ги хване. Те поне да ходят весели и здрави. Баба Цоцолана нали така прави?“

Налях им в устата по малко гаргара и в носа им капнах от лютите капки. Те прихнаха лудо, скочиха веднага, блъснаха се в стола, лампата свалиха. Баба се притече. Те се не смириха. Тя с поглед ме стрелна и строго ми рече:

– Слушай, Патилане! Да не беше болен, знаеш що те чака! Но и то ще стане, като оздравееш. Съвсем друга песен тогаз ще запая!

Мина ден и други. Аз се попривдигнах. Но вън не излизах. Мойте патиланци всеки ден редовно от двора крещяха:

– Бате Патилане, кога ще излезеш, та в нашто царство радост да настане?

Един ден набързо прозорец отворих и викнах високо:

– Патиланци верни, скоро ще се срещнем. Но вий се пазете! Аз като изляза, други да не легне! Като баба всички до един сторете! Преди да сте болни, лекарства вземете! Сега за лъжици чорбени идете! Аз ще ви наля на всички гаргара, а вий си капнете от моите капки сами в носовете!

И хукна веднага моята дружина. С лъжици се върна. Налях им гаргара. Капките им дадох. Доде се обърна, баба Цоцолана здраво ме прегърна, па ме поналожи и сърдито рече:

– Ти да не си мислиш, че ще се размине! Не си болен вече.
Така ли се, шурчо, лекарство разлива!

Пламна ми сърцето и викнах зарадван:

– Бабо, да си жива! Никога тъй сладко ти не си ме била!

И аз се изкопчих, във весел изскочих и викнах юнашки:

– Да се веселиме! Здравейте другари! Не съм вече болен! Ту-
паничка здрава баба ми удари!

– Ура! Жив бъди ни, бате Патилане! Капнахме си капки! Се-
га няма нивга болест да ни хване!

И кихаха дружно малките нослета, и далеч избяха болестта
проклета. Пази се от нея, драги ми Смехурко!

Поздрав най-сърдечен!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

Заговезни

Драги ми Смехурко,
Ето че дойдоха заговезни сирни. Как можем на тоя ден да стоим мирни?

Баба Цоцолана на черква замина. И тозчас аз свиках моята дружина.

– Патиланци! – рекох. – Мало и голямо днес се преоблича. Днес маски се слагат, и всеки си става кой какво обича. Трябва ли и ние назад да останем? И ний трябва с нещо днес да се прославим. Баба Цоцолана искам да представим. Ала всичко бързо трябва да направим. Преди да се върне, ний да сме готови. Тогава да става каквото ще стане!

– Ах, как го измисли, бате Патилане! Смях голям ще падне! Казвай, казвай скоро кой какво ще прави!

Аз си бях намислил всичко от по-рано, та бързо нареждах: – Ела тука, Гано! Във тия долапи са събрани всички бабини чорапи. Нахлувай от края: вълнени, памучни, черни, сиви, бели, та колкото може и твоите крака да станат дебели. После ще обуеш новите пантофи с златните чепрази, дето за Великден баба си ги пази. Ще седнеш на стола и ще се облегнеш, кръстом като баба крака ще протегнеш. На стола ще стъпи патилана Дана. Тя ще бъде съща баба Цоцолана. Синята ѝ шапка на глава ще сложи, бузи ще надуе и гуша ще спусне, доколкото може. С наметката нова ще наметнем двете: и Гана, и Дана. И ето готова баба Цоцолана!

– А нас де оставяш, бате Патиланчо? – се намеси Данчо.

– Под дрехата всички, край Гана и Дана, ний ще се изправим. Така по-достойно баба ще представим!

– Ами що ще правим, бате Патилане, ако се разсърди баба Цоцолана? – обади се Дана.

– Туй няма да стане. Нали за това си, Дано, най-отгоре. Тя като се види така младолика, ще грейне от радост, та няма да вика. И нищичко лошо няма да ни стори. Пък и най-подире не ни е първица – и на заговезни нека ни помилва нейната ръчица. Що има да стане, нека да си става. А сега да почнем, че време минава!

Както бях намислил, тъкмо така стана. Нагласихме Гана. По-качихме Дана. С бабина наметка и двете завихме. Па при тях се скрихме.

Ето я пристига баба Цоцолана. Под новата шапка наду бузи Дана. Хлопна се вратата. Заудряха силно на всички сърцата. Аз с пръст поразтворих новата наметка – по-добре да гледам, какво ще направи баба Цоцолана. Най-напред се стресна. Смаяна остана. После се усмихна. Но изведнъж Дана в смях нечуван прихна. И нашата нова баба Цоцолана с седем гърла викна – от смях се люлее. Истинската баба и тя с глас се смее. Но когато зърна новите пантофки с златните чепрази, дето за Великден само си ги пази, много се ядоса. Без да ще замахна, Дана да цапардоса. Тя скочи от стола. Другите повлече. Наметката скъса. И трябваше всички да бягаме вече.

Но на заговезни всичко се прощава. А пък и на баба лесно ѝ минава. Аз свиках отново моята дружина и шепнешком рекох:

– Страшното се мина. Сега можем вече вкъщи да се върнем – сърцето на баба с молба да обърнем.

Но тук се обади патиланчо Данчо:

– Аз измислих нещо. Ще видите всички, колко е чудесно! Така ще се върнем при баба по-лесно.

– Кажы да го чуем!

– Ще сберем парички, по левче от всички. Портокал ще купим. И с него на прошка при баба ще идем. Ръка ще целунем. И ти реч ще кажеш, бате Патилане. И по мед и масло всичкото ще стане.

– Жив да си ни, Данчо! – дружината викна. – Добре, че се сети! Тъй е обичаят.

– Вий сами идете! – обади се Гана. – На мене, аз зная, най-много се сърди баба Цоцолана. Нали аз избягах с нейните пантофи! Нали аз повлякох нейните чорапи, и нови и вехти.

Но Дана я дръпна:

– Я върви със всички! Остави ги тия страхове проклети! Каквото ще стане, всички ще сполети.

Портокал избрахме. Общо го платихме. Сърца патилански със мъка смирихме. За прошка пред баба глави преклонихме.

Аз ѝ портокала от сърце подадох и рекох:

– О, бабо, много си страдала от нашите грешки волни и неволни! И колко горчиви ядове си брала, когато сме били и здрави,

и болни... Прости ни! Прости ни! И нашата обич към тебе, о, ба-
бо, додето сме живи, няма да изстине!

Баба се разплака и ние след нея. Тъй простени бяхме. После,
то се знае, пак си се разсмяхме.

Хайде леки пости, драги ми Смехурко!

Поздрав най-сърдечен!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

Юнаци

Драги ми Смехурко,
Знайш ли отзарана, на
Благовещение, какво чудо
стана? Бързам да ти пиша.
Не мога да трая. Снощи баба
рече:

– Утре, Патилане, спод-
ред обичая, рано ще се стане.
Ще идем на лозе. Огън ще

запалим, както беше лани, та змии да няма и тая година.

– Ех, туй търси, бабо, моята дружина! Ще си отиграем! Ще
съберем съчки, шума и трънаци. И огън ще стъкнем, както ний си
знаем! Па ще го прескочим – да бъдем юнаци!

Изскочих на двора и викнах възрадван на моите хора:

– Патиланци верни, вървете и спете! Още в тъмно утре тука
се явете! На лозе ще идем да плашим змиите! Ще съберем съчки,
шума и трънаци. Ще подпалим огън и ще го спескочим, та цяла
година да бъдем юнаци!

Полудя от радост моята дружина...

– Ех, веднъж да съмне!

Тая сутрин рано (баба още спеше), дружината вече на двора
крещеше:

– Спиш ли, спиш ли още, бате Патилане? Хайде викай баба
по-скоро да стане!

Аз събудих баба. Та се попрозяна, но нищо не каза. От легло-
то стана. Уми се, похапна. И после облече най-скъпа премяна, па
рече засмяна:

– Днеска, Патилане, ново се облича, та цяла година каквото
наденеш, все да ти прилича.

И obu си после тънките чорапи и онез пантофки с златните
чапрази, дето за Великден само си ги пази.

Така натъкмена, тя тръгна начело. И ние след нея. Бабин Де-
беланко след нас се затири. Котаракът само малко се почуди, па
току се втурна – и той ни подири.

Стигнахме в лозята. Накладохме огън. А баба поседна край нас на тревата. Изу си краката. Поотекли бяха от пътя и двата. Запращяха силно сухите трънаци. Пламък се издигна.

– Прескачайте сега огъня, юнаци!

Аз първи прескочих. Другите след мене.

– Хайде, бабо, ставай! Рипни като млада. И ти да прескочиш!

Да не си страхлива.

– И без да прескача, баба ви я бива. Страх що е не знае!

– Бабо – рече Дана, – страшни ли са много змиите в лозята, що с огън ги плашим?

– Току не дай, Боже, змия да те срещне! И гони, и хапе! Зърнеш ли я негде, бягай колко можеш!

И баба изпъна тънките чорапи.

През туй време Данчо нададе вик страшен:

– Змия, змия, змия! Изшумя в трънака. Видях ѝ главата. Очи-те ѝ светят! И цяла космата!

Погледна ли някой да види змията, не мога ти каза. Аз съгледах само, че нещо се мята близо до трънака и видях пред мене как юнашки бягат четирнайсет крака. Срам не срам, Смехурко, и аз се уплаших. След другите хукнах. Дори ги заминах.

Но изведнъж спря се баба Цоцолана.

– Боже – викна, – Боже, стана тя що стана! Двете си пантофки в лозето оставих. Тичай, Патилане!

Аз на ум си рекох: „Дръж се, Патилане! Каквото да стане, трябва да се върнеш. Инак как ще гледаш своята дружина!“

Престраших се, братко, и назад се върнах. Отдалече още Татунчо котака до трънака зърнах. И разбрах веднага змията каква е. Той врабци е гонил, опашка е мятал, а Данчо го сметнал за змия космата.

Пантофките дигнах. Дружината стигнах. Всичко ѝ разказах. И рекох с насмешка: „Имали сме грешка. Връщайте се всички! Да сберем трънаци, огъня да стъкнем, па да го прескочим, че дано излезем по-добри юнаци!“

Но баба погледна тънките чорапи, що беше пробила, па викна: „Не може!“ – и юнака Данчо на днешния празник за здраве наложи.

Поздрав най-сърдечен, драги ми Смехурко!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

Кръщение

Драги ми Смехурко,
Патиланчо Панчо снощи гост посрещна. Пристигна от Варна братовчед му Слави. Тази сутрин рано пред нашта дружина Панчо го представи.

– Патиланци! – рече. – Братовчед ми Слави иде отдалече. Но аз му разказах за

нашето царство. И сега го водя другар да ни стане. Кажи нали може, бате Патилане?

Преди да отвърна, Данчо ме превари:

– Току тъй не може! Трябва да се кръсти пред всички другари!

Гостът отговори:

– Какво ти кръщение! Аз си имам име. И прякор отгоре!

И Панчо добави:

– Той се казва Слави. И Левчо му викат.

– Може да е Левчо, може да е Слави – запъна се Данчо, – но пред нас геройство трябва да направи. Туй е, според мене, истинско кръщение. Патиланец верен тъй може да стане! Нали право казвам, бате Патилане?

– Право, Данчо, право. В нашата дружина всички сме юнаци. Когато ни стресне котешка опашка, бягаме през тръни и през камънаци със сила юнашка!

Данчо се засрами, но хитро добави:

– То това е друго, бате Патилане. С най-славни юнаци туй може да стане. Но нали изкупих аз страха тогава? Нали аз опитах на нашата баба ръката корава?

– Зная, Данчо, зная. Но да си признаем: след Благовещене, всички се нуждаем от ново кръщение. С юначество ново трябва да измием срама от тогава... В нашата дружина ще постъпи Слави! И, както го гледам, повече от всички той ще ни прослави!

– Не! – извика гостът. – Аз милост не искам. Още ей сегичка вий ще ме познайте! По дела съдете! Ако заслужавам, в вашата дружина вий ме приемете!... При кошера вижте, как хвърчат пчелите. И бръмчат на орляк. Сред тях ще ида със очи открити! Все така безстрашен оттам ще се върна. И да ме ожият, „ох“ няма да чуйте!

Това като рече, Слави се затече, стигна до пчелите, ръце си разпери, но истински кръстник тука си намери. Впуснаха се вкупом пчелите проклетни. Жилнаха му страшно носа и ръцете. Той скочи, политна и, без да усети, кошера събори и сам се стовари над него отгоре.

– Тичайте, другари, госта да избавим! – викнах аз и хукнах. Мойте патиланци припнаха след мене... Хвърлихме се всички в ужасно сражение. И госта спасихме! Но с рани юнашки всички се покрихме.

– Не бойте се, братя! – викна доктор Данчо. – Аз цера му зная. Мокра пръст вземете, раните подути с две ръце мажете!

И цапахме всички лицата, главите. С черна кал покрити, същи негри бяхме! И един на други смешно се кривяхме.

Така ни завари баба Цоцолана.

– А, бре, Патилане, тез негри какви са?!

– Днеска, мила бабо, гостенчето Слави славно отличи се. С пчелите се бори. И доби по храброст първото кръщение. Та и ний край него се поотличихме. От Благовещене срама изличихме. И днеска сме всички пак отбор дружина!

Позасмя се баба, и без бой се мина.

Та така, Смахурко, след това кръщение мойте патиланци станаха седмина.

Поздрав най-сърдечен от тях и от мене!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

Първи сняг

Драги ми Смахурко,
Баба Цоцолана вчера рано стана. И рано излезе. Малко време мина, при мене пристигна моята дружина.

– Бате Патилане! Снегът до колене! Сега ако кажеш, че няма да стане – нищо не разбираш! По-скоро на двора – всички ни на меко да фотографираш!

Изсkochихме вънка. И на снега снемме нашите портрети.

И всеки повтори, и всеки потрепи. Вик и смях се дигна. И нова дружина след малко пристигна. Трите патиланки при нас закрепяха. Трите без покана в снега се простряха.

После стана Дана и викна високо:

– Патиланци верни, клетва да дадеме! Който тука влезе, няма да излезе, докато портрета в снега си не снее!

– Прието, прието!

Най-напред козлето във снега навряхме. После Дебеланко на меко простряхме.

Дойдоха отвънка все отбор другари. Натръшкахме всички – кой когото свари. И те се разсмяха, и те закрепяха.

Ала тъкмо беше най-сладка играта, баба тежкокрака разтърси земята. От пътя извика:

– Чакай, да ви питам, кой ви тука свика! Само патиланци ей сега ще стане!

– Бягайте, другари, кой където свари! – успях аз да викна.

Но смел патиланец към мен се закани:

– Пръв изневеряваш, бате Патилане. Клетвата забравяш! Портретът на баба за кога оставяш?

– Бягай сега, бягай! – викнах отдалече. – Не знайш ли какво е баба да те хване! Бягайте юнашки! А портретът бабин – той сам ще си стане!

Както аз предрекох, тъкмо така стана. Хукна да ни гони баба Цоцолана. Ала се препъна, в снега се стовари. Като рак се пери. Не може да стане. На молба удари:

– Помощ, Патилане!

И аз се затекох, за ръка я хванах, но тя се не дига.

– Помощ, патиланци!

Цялата дружина на помощ пристига, за мене се хваща, юнашки напъва... Баба се поклаща. Вече се изправя. Но някак си мръдна нагоре ръката. Помислих: „Настава часът за отплата“. Пуснах се от баба. И на снега всички гърбом се прострехме. Хем портрети нови за спомен си снихме, хем и баба леко, без да щем, разсмехме. Та без бой се мина...

Хайде стига вече, драги ми Смехурко.

Поздрав най-сърдечен от моята славна и вярна дружина!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

Свинчо жив остана

Драги ми Смехурко,
Над нашето царство облак се надвеси. Една патиланка лоша вест донесе – за Коледа Свинчо щели да заколят. Баба Цоцолана пред мен не отрече. Она ден ми рече:

– Заръчах за утре колачи да дойдат. За Коледа трябва Свинчо да заколим. Тъй е обичаят.

Сви ми се сърцето, преглътнах и рекох:

– Зная, бабо, зная.

Тя вътре си влезе, пък аз се затекох. Всички патиланци на бърз съвет свиках. Решихме веднага що трябва да правим. Влязохме при баба, та с молби горещи Свинчо да избавим.

Аз пръв заговорих:

– Бабо, какво лошо кротък Свинчо стори? Как ще го заколим? От все сърце, бабо, всички ти се молим – горчивата чаша Свинчо да отmine. И той душа носи. Нека поживее, както всички други божи животини!

Мойте патиланци никога не плачат. Патилата тежки с весел смях посрещат. Сега ги разплака молбата гореща.

Но баба извика:

– Я да си вървите! Пред мен не минават току тъй молбите!

Излязохме вънка. Втори съвет стана. Тук друго предложи патилана Дана:

– Патиланци верни, шом с молба не може, нека с ум се борим! Довечера вкъщи аз ще го закарам. И нощес и утре нека там прекара. Ден-два нека баба без Свинчо остане. Като го загуби, помил ще ѝ стане. Нали право казвам, бате Патилане?

– Право, Дано, право. Така ще направим. И вярвам, че Свинчо от смърт ще избавим. Сълзите си всички сега обършете и тихо и мирно вкъщи си идете! Но туй, що решихме, тук да си остане!

– Дума да не става, бате Патилане!

На другата вечер Даниният татко минавал по двора. Чул се шум и тропот отвътре в обора. Отворил вратата. Но нещо го блъсва право във краката, силно изгруктява, навън полетява.

А през това време баба Цоцолана пъшка и нарежда:

– Ах, къде се дяна! Че де не го търсих! Никъде го няма. Като си помисля, на плач ме избива! Патилана тупах, пак не ми отмина. Да го храня, Боже, аз цяла година, че сега накрая така да направи!

Сега чак разбирам, колко го обичам. Ако се завърне, няма да го коля. Няма, няма, няма! Пред Бога се вричам!

Някой силно блъсна към пътя вратата. Баба вън изскочи. И аз подир нея. И гласът ѝ екна, разбуди махалата:

– Да плача ли, Боже, или да се смея! Моят сладък Свинчо! Той пак ми се върна!

Мигом го прегърна баба Цоцолана. Така той до днеска жив и здрав остана.

Поздрав най-сърдечен, драги ми Смехурко!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

Според обичая

Драги ми Смахурко,
 Бързам да ти пиша по
 Нова година какво чудо ста-
 на, как ни суровака баба
 Цоцолана.

За Нова година, според
 обичая, баба се запретна, взе
 да точи млина. Край нея се
 струпа моята дружина. Гана,

Мика, Дана, Панчо, Ганчо, Данчо – всички се събраха. И искаше всеки нещо да помага. Един брашно сипва. Други яйца чупи. Трети дреновинки в тавата ще слага.

Баба Цоцолана празнично поглежда, питите слепява, дреновинки слага и току нарежда:

– Клончето с парата комуто се случи, две камили злато от Египетския султан ще получи.

– Аз не ща камили. Камилче ми стига! – обади се Данчо.

– Камилче, но с кошче, пълно със смокини! – допълни го Панчо.

– Който пък намери със три пъпки клонче, ще стане търговец. Света ще обходи със арабско конче.

– И туй си го бива! – облещи се Панчо.

– А с две пъпки клонче комуто се падне, ще се излежава под сенките хладни. Говедар ще стане.

– И туй не е лошо, бате Патилане! – обади се Дана.

Клонките нарече баба Цоцолана. И млина направи. После ги погледна и така добави:

– Който тази вечер кихне на софрата, негова ще бъде в Пейков дол гората!

– Бабо, да си жива! – провикна се Мика! – Това дар се вика! Тая гора славна колко я обичам! Там берем кокиче, ягоди и гъби! Там си отигравам! Дето искам тичам!

– Гората я бива, бате Патилане! – прошепна ми Данчо. – Патиланско царство там може да стане!

Баба взе тавата и сама замина на близката фурна да занесе млина. И зашепна Данчо пред вярна дружина:

– Патиланци славни! Такъв славен случай рядко ще ни падне! Гората без друго трябва да получим. Сега ще ви кажа какво ще направим и как ще сполучим. Ще седнем таз вечер всички на софрата! Но всеки да има пипер във ръката. И скришом от баба в носа ще си сложи...

– Оле, тъй ще може! – прекъсна го Гана. – Добре, че се сети!

– Работата стана! – поде пак реч Данчо. – Вие си мълчете! Гората е наша. Патиланско царство там ще си направим. Онуй, що ви рекох, добре пригответе!... Ти какво ще кажеш, бате Патилане?

– Както си намислил, нека така стане!

Вечерта, щом мръкна, сложиха софрата. Прикадиха млина. За вечеря седна моята дружина. И най-напред Данчо си дигна ръката, смръкна и закиха. Другите след него. Кихавица страшна пред баба избухна. И тя се досети, суровачка грабна, почна по ръцете... Суровака всички за Нова година. Но след туй пак сладко ядохме от млина. Не можахме само да спрем носовете. Те се разлютиха, та и сега моят все още си киха.

Наздраве, Смехурко! Да живееш дълги, честити години! Но никога, братко, към смеха сърцето да не ти изстине!

От всички играчи поздрав най-сърдечен!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

Радио

Драги ми Смехурко,

Нали знаеш вече радио какво е? Една чудесия: аз си пея тука, ти ме слушаш ясно многоо отдалече.

Баба Цоцолана една сутрин рече:

– Слушай, Патилане! Баба ти не иска назад да остане. За радио днеска всякъде разправят. Където отидеш, радио ще видиш. И съседка Недка вече си постави. Всяка вечер дава с радио забава. И аз днеска-утре мисля да поставя. Но скъпичко струва.

През ума ми мина една лудория.

– Таз работа, бабо, на мен остави я! Радио щом искаш, аз ще ти направя. Довечера още ще дадем забава. Ти гостите свикай, а всичкото друго остави на мене.

– Добре, ала гледай да не ме посрамиш!

– Какво думаш? Аз ли? Аз да те посрамя! Радио такова аз ще ти поставя, че светът ще смая и теб ще прославя.

Баба Цоцолана на гости замина. Аз свиках веднага моята дружина. Разказах им бързо що мисля да правя.

– Слушай, Данчо! – рекох. – Радио от скоро вий имате вкъщи. Вашето сандъче ще донесеш тука. Аз ще го поставя във гостната стая. И ще го нагласям, доколкото зная. А вие отдолу, под масата скрити, ще станете всички певци именити. Тънко и високо, дебело и ниско – всеки по реда си ще пее и писка. Аз ще ви упътвам. Ще слушате мене. Но за това трябва дълго упражнение. Да не губим време! Всеки своята песен добре да научи. И в делото славно ние ще сполучим.

Вечерта се върна баба Цоцолана. През туй време вече моята дружина на радио стана. Баба ми щом влезе, съгледа сандъка. И радост ѝ бликна веднага в душата. Докато я видя, събра махалата.

Забавата почна. Винтовете бутнах и викнах високо:

– Най-напред ще чуйте певец Данчинело. В Италия пее.

И Данчо започна ниско и дебело.

– Неясно е – рекох, – но ще се оправи. Времето е лошо, та затуй тъй прави.

Данчо позасили и после прекъсна. Побутнах пак винта:

– Тоя певец свършва. Хванали сме края. Сега пък ще чуйте Панчостон тенора. В Лондон концерт дава.

И писклив глас Панчо този миг надава. Дълго не минава, пак завъртам винта.

– От Париж предават. Там пее Ганини, прочута певица!

И Гана захвана, под масата свряна. Тя викна високо. Разля глас широко. На всички хареса.

Тъй вървеше гладко. Ала Дебеланко, бабиното куче, изведнъж залая: ау, ау, ау! Под масата свря се и съвсем без време ускори то края.

Вик и смях настана.

Почнахме отново. Изкарахме всичко, що беше готово. Радиото живо добра цена хвана. Махалата сбрана доволна остана. И не ни се кара баба Цоцолана.

Поздрав най-сърдечен, драги ми Смахурко!

Твой приятел вечен:

Весел Патиланчо

КРАЙ

© 1927 Ран Босилек

Източник: <http://www.bulgaria.com/children/romani/ranbosilek/index.html>

© Вадим Лазаркевич, илюстрации

Публикация: Издателство САМПО, 1997

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2813>]